

Riksarkivets föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
1. Föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter	3
1.1 Föreskriftens rubrik	3
1.2 En inledande bestämmelse	4
1.3 Tillämpningsområdet	5
1.4 Vilka handlingar och uppgifter som får gallras	7
1.5 Särskilt villkor för gallringen	12
1.6 När handlingar och uppgifter får gallras och vad myndigheten ska dokumentera	15
1.7 Datum för ikraftträdande	18
1.8 Föreskriften i relation till andra av Riksarkivets föreskrifter	19
2. Antal remissinstanser som tillstyrker eller avstyrker förslaget	20
3. Konsekvensutredning	20
3.1 Problemet, bemyndigandet och vad som ska uppnås	20
3.2 Kostnadsmässiga och andra konsekvenser	20
3.3 Alternativa lösningar och effekterna av utebliven reglering	22
3.4 Överensstämmelse med EU-rätten	22
3.5 Vilka som berörs av regleringen	23
3.6 Ikraftträdande	23

Sammanfattning

Lagstiftningen har ändrats inom flera områden för att öka möjligheterna till informationsutbyten mellan myndigheter och den lagstiftningen berör många statliga myndigheter. Det gör att mängden kopior och duplicerade eller likalydande handlingar och uppgifter i myndigheternas arkiv sannolikt kommer att öka. Därför tar Riksarkivet fram föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter.¹ Med en sammanlagd ökning av kopior och likalydande handlingar och uppgifter inom statsförvaltningen finns en större anledning att tillåta gallring.

Riksarkivet vill med föreskriften också möjliggöra att den här större förändringen kan följas och utvärderas. Att myndigheter i mycket större utsträckning än tidigare ska kunna utbyta information med varandra över sekretessgränserna är en förändring inom statsförvaltningen som behöver kunna studeras och analyseras i efterhand. Om det inte finns kvar någon information i myndigheternas arkiv om informationsutbytet finns det inte någon möjlighet att utvärdera och forska om reformen.

Förslaget till föreskrifter har remitterats och totalt har 67 remissvar inkommit. Svaren finns tillgängliga hos Riksarkivet (dnr RA-KS 2025/01320). Många remissinstanser tillstyrker förslaget och är i grunden positiva och välkomnar föreskriften, även om flera lämnar synpunkter och förslag på ändringar. De ställer sig bakom intentionen att undvika kopiebildning eller ackumulering av likalydande handlingar och uppgifter som utbyts mellan myndigheter. Utan generella föreskrifter skulle myndigheterna behöva myndighetsspecifika föreskrifter.

En del remissinstanser invänder mot delar av förslaget och lämnar flera synpunkter på sådant som kan göra det svårt att tillämpa föreskriften. Enstaka remissinstanser avstyrker förslaget. Flera myndigheter efterfrågar en tydlig vägledning för att föreskriften ska kunna tillämpas korrekt och ändamålsenligt, vilket även kan bidra till en mer enhetlig dokumentation hos myndigheterna. Riksarkivet kommer att presentera vägledande texter på sin hemsida i samband med publiceringen av föreskriften.

Förslaget till föreskrifter har efter remitteringen bearbetats med beaktande av inkomna synpunkter. Riksarkivet redogör för ändringarna under respektive avsnitt och presenterar föreskriftens innehåll och utformning. Riksarkivet arbetar med att utforma Riksarkivets gallringsföreskrifter på ett modernare sätt. Målsättningen är att det tydligt ska framgå vad som avses med bestämmelserna och vad myndigheterna ska göra för att kunna gallra med stöd av föreskrifterna. I det arbetet är föreskriften om informationsutbyten först ut med den nya utformningen.

¹ Riksarkivets föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter förkortas i det följande *föreskriften om informationsutbyten*.

1. Föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter

1.1 Föreskriftens rubrik

Riksarkivets föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter

Rubriken och premissen för föreskriften

Föreskriften ska ha rubriken *Riksarkivets föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter*. Föreskriften omfattar samtliga informationsutbyten och begränsas inte till några utpekade syften med informationsutbytet (se avsnitt 1.2 och 1.3). Några remissinstanser framför synpunkter på rubriken i det remitterade förslaget och anser att den behöver förtydligas eftersom föreskriften då enbart omfattade vissa informationsutbyten. En remissinstans menar att det behöver framgå av föreskriften att det ska vara fråga om ett informationsutbyte mellan myndigheter.

Premissen är fortsatt att föreskriften avser informationsutbyten mellan myndigheter. Den gäller både informationsutbyten på begäran eller på eget initiativ med stöd av lag eller förordning och uppgifts- eller underrättelseskyldigheter som följer av lag eller förordning. En remissinstans uppmärksammar att det i föreskriften ibland enbart nämns informationsutbyten, medan det ibland skiljs på informationsutbyte och uppgifts- eller underrättelseskyldighet. En annan remissinstans menar att det kan framstå som att det finns en skillnad i gallringsmedgivandet gällande frivilliga informationsutbyten och en uppgifts- eller underrättelseskyldighet. Det finns ingen sådan skillnad i gallringsmedgivandet, utan Riksarkivet förtydligar genomgående i föreskriften att det alltid är båda regleringarna som avses.

Informationsutbyte respektive uppgifts- eller underrättelseskyldighet

Informationsutbyten kan enbart göras med stöd av lag eller förordning. Själva utbytet behöver inte vara tvingande, det beror på sammanhanget och respektive lagstöd. Med uppgifts- eller underrättelseskyldighet avses att det av lag eller av förordning följer att uppgift ska lämnas till en annan myndighet. En uppgifts- eller underrättelseskyldighet är därför tvingande.

En uppgifts- och underrättelseskyldighet är ett slags informationsutbyte men som framförallt går i en riktning. Informationsutbyten kan göras genom strukturerad samverkan, enligt former och tider som är bestämda i en överenskommelse, men även utan formell samverkan eller överenskommelse, på begäran eller på eget initiativ.

1.2 En inledande bestämmelse

Inledande bestämmelse

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten som görs mellan myndigheter med stöd av lag eller förordning eller till följd av en uppgifts- eller underrättelseskyldighet som följer av lag eller förordning.

En bestämmelse som definierar och avgränsar området

Riksarkivet tar in en inledande bestämmelse i föreskriften som tydligt definierar och avgränsar området som föreskriften reglerar. Det är nödvändigt att kunna skilja olika slags informationsutbyten från varandra. Alla slags handlingar och uppgifter som kommer in eller skickas ut från myndigheter utgör på sätt och vis ett informationsutbyte. I den inledande bestämmelsen tydliggörs att föreskriften enbart gäller informationsutbyten som görs mellan myndigheter med stöd av lag eller förordning eller till följd av en uppgifts- eller underrättelseskyldighet som följer av lag eller förordning. Om det inte finns stöd av lag eller förordning för att utbyta informationen, kan inte handlingarna eller uppgifterna gallras med stöd av dessa föreskrifter.

I det remitterade förslaget ingick en bestämmelse om att föreskriften enbart gäller om det inte finns avvikande bestämmelser om bevarande eller gallring i lag eller förordning eller i föreskrifter eller beslut som grundar sig på lag eller förordning. Den bestämmelsen finns i många av Riksarkivets tidigare föreskrifter. I och med att Riksarkivet inför en inledande bestämmelse i den här föreskriften blir den obehövlig. Det finns alltid en risk för att den redogörelsen inte är tillräckligt uttömmande.

En remissinstans framför också att vissa regler saknas i bestämmelsen. Till exempel att föreskriften inte gäller om det finns avvikande bestämmelser i ett mellanstatligt avtal eller överstatlig förordning, eller de informationsutbyten som en svensk myndighet gör med en myndighet i annat land i rollen som behörig myndighet. En remissinstans skriver att bevarande bör strykas från bestämmelsen eftersom föreskriften omfattar undantag till bevarandebestämmelsen i arkivlagen (1990:782) och inte uppgifter som Riksarkivet har undantagit från gallring i registerlagstiftning. Andra remissinstanser anser att det är bra med tydligheten om vad som inte inkluderas i föreskriften.

Normhierarkin

Det finns inget behov av att upplysa om att Riksarkivets föreskrifter gäller först efter lag eller förordning. Det framgår redan genom normhierarkin där lag alltid går före förordning och föreskrift och där förordning går före föreskrift. EU-förordning gäller före svensk lag. Föreskrifter kompletterar eller fyller ut bestämmelser i lag eller förordning och tillämpas först om det inte finns någon bestämmelse som reglerar ett viss förhållande i lag eller förordning. Finns det en bestämmelse om gallring i lag eller förordning gäller den

alltid före en bestämmelse i Riksarkivets föreskrifter. Det gäller också om bestämmelserna skulle strida mot varandra.

Det finns bestämmelser i lagar eller förordningar som reglerar skyldigheten att gallra vissa uppgifter men dessa är inte heltäckande. För vissa myndigheter kommer Riksarkivets föreskrifter inte att fylla ett stort behov om myndigheterna redan i andra lagar och förordningar har bestämmelser om gallring av till exempel vissa personuppgifter. En remissinstans skriver att vissa handlingar och uppgifter kommer att gallras med stöd av annan lagstiftning, som 114 kap. 15 § socialförsäkringsbalken, och inte med stöd av föreskriften om informationsutbyten.

För andra myndigheter kommer föreskriften motverka en onödig duplicering av information inom statsförvaltningen som helhet, där informationen bättre kan sökas i andra arkiv. Det finns därför ett behov av att Riksarkivet tar fram generella föreskrifter. Det minskar också behovet av myndighets-specifika föreskrifter. Många myndigheter kommer sannolikt att vilja gallra handlingar och uppgifter inom ramen för informationsutbyten som inte har kommit till användning för att minska omfattningen av sitt eget arkiv.

1.3 Tillämpningsområdet

Tillämpningsområde

2 § Föreskrifterna gäller för

- statliga myndigheter, med undantag för riksdagens myndigheter, regeringen, Regeringskansliet och utrikesrepresentationen, och
- sådana organ som avses i 2 kap. 4 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) till den del de allmänna handlingarna härrör från den verksamhet som avses i bilagan till den lagen.

I föreskrifterna används myndighet om sådana myndigheter och organ som anges i första stycket.

Syftet med informationsutbytet

Föreskriften om informationsutbyten ska inte vara beroende av om informationsutbytet görs i ett visst syfte. Riksarkivets målsättning med avgränsningen av informationsutbyten i det remitterade förslaget var att harmonisera med den ändrade lagstiftningen och den ökning av kopior och likalydande handlingar och uppgifter som ändringarna kan leda till. Flera lagar och förordningar har tillkommit den senaste tiden för att i större utsträckning medge ett utökat informationsutbyte mellan myndigheter i brottsbekämpande syfte och för att motverka fusk och fel.

Flera remissinstanser framför att informationsutbyten görs i många fler sammanhang än i syfte att förebygga, förhindra, upptäcka och utreda brott, fusk, regelöverträdelse och felaktiga utbetalningar och att föreskriften bör omfatta samtliga utbyten. Behovet att gallra handlingar och uppgifter som ut-

byts med andra myndigheter är inte begränsat till ett specifikt område. Avgränsningen skulle tvärtom motverka syftet med att undvika att en stor mängd kopior och likalydande handlingar och uppgifter arkiveras inom statsförvaltningen. Den typen av dubletter kan uppkomma vid utbyten mellan myndigheter oavsett varför handlingarna eller uppgifterna skickas. Remissinstanserna har lyft exempel på andra informationsutbyten inom skatteområdet, folkbokföringen, socialförsäkringen, arbetslöshetsförsäkringen, socialtjänsten och utlänningslagstiftningen.

I många sammanhang framgår det inte heller varför eller i vilket syfte som myndigheterna utbyter information med varandra, skriver remissinstanserna. Den som utbyter informationen måste dock ha ett syfte för att få göra utbytet och det syftet framgår av respektive lag eller förordning. När uppgifter lämnas på eget initiativ av en myndighet kan det i vissa fall vara oklart för den mottagande myndigheten i vilket syfte som uppgifterna har lämnats. Det kan också för den utlämnande myndigheten i vissa fall vara oklart i vilket syfte en annan myndighet begär att få ta del av uppgifter som inte omfattas av sekretess. Det kan leda till att det blir svårt att tillämpa föreskriften och att myndigheterna inte kan gallra handlingar och uppgifter inom informationsutbyten.

Några remissinstanser skriver att de skulle behöva bedöma varje utbyte för att avgöra om informationsutbytet görs i något av de utpekade syftena i föreskriften. För att genomföra gallring behöver de handlingar och uppgifter som får gallras identifieras och skiljas från de handlingar och uppgifter som ska bevaras. Det kan kräva förändrade arbetssätt och utveckling av verksamhetsstöd. Andra remissinstanser saknar regler gällande andra verksamhetsområden där informationsutbyten görs i dag.

Några remissinstanser ser risker med att de syften som räknas upp i föreskriften inte helt och hållet stämmer överens med formuleringen av de syften som anges i olika bestämmelser i lagar och förordningar till grund för informationsutbyten. Det kan orsaka tillämpningssvårigheter eller att den föreslagna bestämmelsen får ett annat tillämpningsområde än avsett. En remissinstans skriver att formuleringarna kan förväxlas med punkterna 1–5 i den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 15 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eftersom den enbart bryter sekretessen vid informationsutbyten som rör personliga och ekonomiska förhållanden, inte sekretessbestämmelser till skydd för det allmänna.

Riksarkivet instämmer i remissinstansernas synpunkter. Syftet med utbytet har ingen betydelse utifrån ett arkivperspektiv för vad myndigheterna får göra med de handlingar och uppgifter som hanteras inom ramen för ett informationsutbyte. Därför ska föreskriften omfatta samtliga informationsutbyten och inte begränsas till några utpekade syften med informationsutbytet. Anledningen till att Riksarkivet tar fram föreskriften är för att myndigheterna ska kunna hantera den ökade informationsmängden som bildas med anledning av ökade informationsutbyten.

En remissinstans anser däremot att formuleringen av syftet är för omfattande och behöver bli mer precist. En annan remissinstans vill komplettera bestämmelsen med informationsutbyten som görs i syfte att förhindra att en skatt eller en avgift beslutas, betalas ut eller tillgodoräknas felaktigt eller med ett för högt eller ett för lågt belopp. Genom att gallringsmedgivandet inte begränsas av ett visst syfte blir det upp till varje myndighet att bedöma om föreskriften kan tillämpas på sina handlingar och uppgifter inom informationsutbyten (se avsnitt 1.4 och 1.6).

Tillämpningsområdets omfattning

Tillämpningsområdet ska inte omfatta *sådana organ som förvarar allmänna handlingar med stöd av lagen (2015:602) om överlämnande av allmänna handlingar för förvaring*. Det är sannolikt att de allmänna handlingar som dessa enskilda organ förvarar inte berörs av informationsutbyten med stöd av lag eller förordning. Handlingarna som är utlånade sträcker sig fram till cirka 1995 och är främst personalhandlingar eller ritningar. En stor del av lagstiftningen kring informationsutbyten är från senare tid och föreskriften kan endast tillämpas om det finns stöd av lag eller förordning för utbytet.

Riksarkivet omformulerar även det sista stycket i bestämmelsen för att korrekt beskriva vad som avses med myndighet. En remissinstans skriver att enbart det första stycket i det remitterade förslaget avgränsar föreskriftens tillämpningsområde medan det andra stycket förtydligar hur begreppet myndighet används i föreskriften.

1.4 Vilka handlingar och uppgifter som får gallras

Vilka handlingar och uppgifter myndigheten får gallra

Den myndighet som lämnar ut handlingar och uppgifter

3 § En myndighet som lämnar ut en handling eller en uppgift genom ett informationsutbyte med stöd av lag eller förordning eller för att fullgöra en uppgifts- eller underrättelseskyldighet som följer av lag eller förordning, får gallra handlingen eller uppgiften om den inte leder till någon åtgärd hos myndigheten.

4 § Myndigheten får dock inte gallra en handling eller uppgift om den behövs för att tillgodose allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar, behovet av information för rättskipningen och förvaltningen och forskningens behov.

5 § Myndigheten som lämnar ut en handling eller en uppgift får inte gallra den ursprungliga handlingen eller uppgiften som har använts vid utlämnandet.

Den myndighet som tar emot handlingar och uppgifter

6 § En myndighet som tar emot en handling eller en uppgift genom ett informationsutbyte med stöd av lag eller förordning eller inom ramen för en uppgifts- eller underrättelseskyldighet som följer av lag eller förordning, får gallra handlingen eller uppgiften om den inte leder till någon åtgärd hos myndigheten.

7 § Myndigheten får dock inte gallra en handling eller uppgift om den behövs för att tillgodose allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar, behovet av information för rättskipningen och förvaltningen och forskningens behov.

Uppdelning av utlämnande myndighet och mottagande myndighet

I förhållande till det remitterade förslaget tar Riksarkivet in mellanrubriker i föreskriften som delar upp bestämmelser i sådana som gäller för *den myndighet som lämnar ut handlingar och uppgifter* och sådana som gäller för *den myndighet som tar emot handlingar och uppgifter*. Riksarkivet har också samlat bestämmelser som gäller både för den myndighet som lämnar ut och för den som tar emot handlingar eller uppgifter under en gemensam rubrik (se avsnitt 1.5 och 1.6).

Utifrån flera av remissinstansernas synpunkter framgår det att skillnaden i hantering och krav när det gäller utlämnande myndighet och mottagande myndighet behöver klargöras i föreskriften. Några remissinstanser menar att det kan uppfattas som att visa bestämmelser kan gälla både utlämnande och mottagande myndighet, medan andra endast ska avse mottagande myndighet. Några myndigheter anser att det ska framgå tydligare vem som har ansvar för informationen, och att de ursprungliga handlingarna och uppgifterna inte får gallras utan ska följa ordinarie hantering.

För att ytterligare klargöra vad som gäller för utlämnande respektive mottagande myndighet placeras, under respektive mellanrubrik, bestämmelsen om att *myndigheten dock inte får gallra en handling eller uppgift om den behövs för att tillgodose allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar, behovet av information för rättskipningen och förvaltningen och forskningens behov*.

Bedömning utifrån arkivlagens bevarandeändamål

När Riksarkivet tar fram generella gallringsföreskrifter gör Riksarkivet en allmän och övergripande bedömning av vilka handlingar eller uppgifter som får gallras. Gallringsmedgivandet innebär som tidigare att Riksarkivet har bedömt att handlingarna och uppgifterna som omfattas av föreskriften generellt inte har någon betydelse utifrån bevarandeändamålen i 3 § tredje stycket arkivlagen.

Den myndighet som vill gallra handlingar eller uppgifter med stöd av föreskriften ska bedöma om det i det enskilda fallet finns några särskilda omständigheter eller speciella behov som gör att vissa handlingar eller uppgifter trots det ska bevaras. För föreskriften om informationsutbyten gäller

detta både för den myndighet som har lämnat ut och för den myndighet som har tagit emot handlingar och uppgifter. Det skulle kunna vara att en eller flera handlingar eller uppgifter behövs i en specifik situation för att tillgodose ett visst krav eller intresse eller för att myndigheten har en unik kärnverksamhet eller har deltagit i ett speciellt projekt.

Den bedömning som varje myndighet ska göra i det enskilda fallet påminner mycket om den bedömning som ska göras enligt 3 § arkivlagen. Myndigheten ska värdera handlingarna och uppgifterna utifrån arkivlagens alla tre bevarandeändamål. Efter genomförd gallring ska så mycket av myndighetens arkiv vara kvar att det fortfarande tillgodoser allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar, behovet av information för rättskipningen och förvaltningen och forskningens behov.

Om myndigheten bedömer att en handling eller uppgift behövs för något av bevarandeändamålen får handlingen eller uppgiften inte gallras. Generellt sett behöver en myndighet inte bedöma varje enskild handling eller uppgift för sig utan den kan göra sin bedömning utifrån handlingarnas och uppgifternas sammanhang i den egna verksamheten. Detta framkommer i dag framförallt genom vägledande texter. De grundläggande krav som ställs på myndigheterna för att tillämpa Riksarkivets gallringsföreskrifter framgår nu uttryckligen av bestämmelserna i föreskriften om informationsutbyten.

En remissinstans menar att kravet på en bedömning i varje enskilt fall riskerar att leda till att många myndigheter väljer att inte ta ställning till om de ska gallra eller inte. Riksarkivet har dock inte möjlighet att i sin generella bedömning av vad myndigheterna ska få gallra väga in alla eventuella behov som varje enskild myndighet kan ha i sin verksamhet. Det är inte heller säkert att Riksarkivet får kunskap om alla unika omständigheter eller speciella förutsättningar som inverkar på myndighetens behov av att bevara handlingar och uppgifter.

Ursprungliga handlingar och uppgifter

Den utlämnande myndigheten får inte gallra *den ursprungliga handlingen eller uppgiften som har använts vid utlämnandet*, om inte handlingen eller uppgiften får gallras enligt andra bestämmelser om gallring.

Det är den utlämnande myndigheten som ansvarar för bevarande och gallring av de ursprungliga handlingarna och uppgifterna. De handlingar och uppgifter som ursprungligen hör till myndigheten gallras utifrån samma bestämmelser som andra handlingar och uppgifter hos den myndigheten. Det innebär att även ursprungliga handlingar eller uppgifter kan komma att gallras hos utlämnande myndighet.

Kopior och likalydande eller duplicerade handlingar och uppgifter

Varje gång en handling eller uppgift inkommer till en myndighet blir det en ny inkommen originalhandling hos den mottagande myndigheten. Det är inte en kopia hos den mottagande myndigheten, även om det medför ett ökat antal kopior och duplicerade informationsmängder inom statsförvaltningen som helhet. Därför kan inte begrepp som kopia, likalydande handlingar och

uppgifter eller duplicerade informationsmängder användas i föreskriften. Många remissinstanser vill att det ska framgå av föreskriften att det är själva kopian eller de handlingar eller uppgifter som har kopierats eller duplicerats som får gallras. En del av remissinstanserna likställer kopior med både handlingar som har lämnats ut och handlingar som har inkommit till myndigheten, även om en inkommen handling inte kan vara en kopia. De olika uppfattningar som finns kring vad som skulle utgöra en kopia i detta sammanhang talar starkt emot att använda det som begrepp i föreskriften.

När en myndighet inom ramen för ett informationsutbyte däremot ska lämna ut en handling eller uppgift till en annan myndighet kan den ta fram en kopia av den ursprungliga handlingen eller uppgiften och lämna ut den. Syftet med utlämnandet är dock specifikt reglerat i lag eller förordning, eftersom den handlingen eller uppgiften kopieras och skickas vidare i syfte att uppfylla krav på ett informationsutbyte eller en uppgifts- eller underrättelseskylighet. Det är inte kopior som upprättas inom den egna myndigheten. Gallringsmedgivandet omfattar även sammanställningar av kopierade handlingar och uppgifter. Sådana sammanställningar är inte enbart kopior, även om sammanställningarna baseras på kopierade eller duplicerade handlingar och uppgifter hos den utlämnande myndigheten.

Avgränsning utifrån om informationsutbytet leder till åtgärd eller inte

Handlingar och uppgifter som utbyts men som *inte leder till någon åtgärd* får gallras både hos den myndighet som har lämnat ut handlingen eller uppgiften och den som har tagit emot en sådan handling eller uppgift. Avsikten är att begränsa gallringsmedgivandet om myndigheten har agerat på handlingarna eller uppgifterna eller om de leder till att en utredning initieras, för då får de inte gallras. Det gäller oavsett om handlingarna eller uppgifterna ingår i ett ärende eller inte.

I det remitterade förslaget fanns en begränsning i gallringsmedgivandet för samtliga handlingar och uppgifter inom informationsutbyten som tillförs ärenden. Några remissinstanser framför att det blir svårt att tillämpa föreskriften om gallringsmedgivandet begränsas av om handlingarna och uppgifterna tillförs ett ärende. Detta då de flesta handlingar och uppgifter som utbyts mellan myndigheter ingår i ärenden. En remissinstans skriver att villkoret för gallring (se avsnitt 1.5) sannolikt kommer leda till att mottagande myndighet registrerar sin utgående begäran om handlingar eller uppgifter, som ett led i att säkerställa både interna dokumentationskrav och egna återsökningsmöjligheter. Sannolikheten är stor att förfarandet registreras inom ramarna för ett upprättat ärende, vilket i sin tur medför att gallring inte blir möjlig att genomföra.

Några remissinstanser menar att bestämmelsen enbart ska gälla för den mottagande myndigheten. Det är sannolikt den myndigheten som kommer att använda uppgifterna för ett ärende, utredning eller motsvarande. Den utlämnande myndigheten kommer fortsatt att inneha ansvaret för hantering av de ursprungliga handlingarna och uppgifterna. En annan remissinstans är tveksam till om bestämmelsen behövs, men menar att definitionen av vad som

anses utgöra ett ärende enligt bestämmelsen behöver utvecklas. En remissinstans anser att i de fall en myndighet begär in uppgifter bör de inte gallras överhuvudtaget.

Mot bakgrund av de tillämpningssvårigheter som finns ska inte ärenden utgöra begränsningen av gallringsmedgivandet. I stället ska handlingar och uppgifter få gallras om de inte har lett till någon åtgärd. Med det avses att myndigheten inte har agerat på handlingarna eller uppgifterna. Det kan vara då handlingar och uppgifter inkommer till en myndighet, men det är inte aktuellt för den mottagande myndigheten att använda eller bearbeta informationen. Det kan vara då en myndighet skickar uppgifter till en annan myndighet för att fullgöra en uppgifts- eller underrättelseskyldighet, men uppgifterna är inte föremål för utredning hos den utlämnande myndigheten.

Därtill kan både utlämnande och mottagande myndighet hantera handlingar och uppgifter inom informationsutbyten som *leder till någon åtgärd*. Den utlämnande myndigheten kan själv uppmärksamma uppgifter som behöver delas med andra myndigheter under en pågående intern utredning. Den mottagande myndigheten kan få in handlingar eller uppgifter som samma myndighet agerar på, vilket leder till en eller flera åtgärder. Förmodligen kommer flertalet handlingar och uppgifter som leder till åtgärder att hanteras i ärenden.

Påverkan inom den egna myndigheten

Varje myndighet kan bara bedöma handlingens eller uppgiftens påverkan inom den egna myndigheten och utifrån villkoren för gallringen i föreskriften avgöra om den ska gallras eller inte. Myndigheten behöver inte ta reda på om andra myndigheter har använt handlingarna eller uppgifterna inom informationsutbytet. Därför kan myndigheten i sin bedömning av om handlingen eller uppgiften ska gallras i den egna verksamheten inte heller hänvisa till att den finns hos någon annan myndighet.

En remissinstans ställer sig frågande till hur myndigheten ska ta reda på om de ursprungliga handlingarna och uppgifterna finns kvar hos respektive myndighet. En annan remissinstans lyfter att många myndigheter, särskilt brottsbekämpande myndigheter, oftast inte återkopplar med uppgifter om vad sådana informationsutbyten inneburit eller vilka åtgärder som har vidtagits till de myndigheter som lämnar information till dem, bland annat av sekretesskäl. Avsikten är alltså inte att en myndighet ska behöva undersöka om en handling eller uppgift som den har lämnat till en annan myndighet har lett till någon åtgärd där.

Det varje myndighet ska bedöma är vilken betydelse som handlingarna och uppgifterna inom informationsutbytet får för den egna verksamheten. Till exempel om de leder till någon åtgärd, utredning eller på något annat sätt kommer till användning. Det gäller oavsett om myndigheten lämnar ut eller tar emot handlingar eller uppgifter. Det kan också finnas behov av att i efterhand kunna visa att informationsutbytet har genomförts, eftersom utbytet utgår från krav i lag eller förordning.

Specifika handlingar och uppgifter inom informationsutbytet

Det är inte möjligt för Riksarkivet att fullt ut överblicka vilka handlingar eller uppgifter ett informationsutbyte eller en uppgifts- eller underrättelseskylighet kan omfatta eller hur handlingarna benämns i de enskilda verksamheterna. Det kan också se olika ut mellan olika verksamheter som tillämpar föreskriften om informationsutbyten. Därför behöver varje myndighet kartlägga vilka handlingar och uppgifter som den lämnar ut eller tar emot med stöd av lag eller förordning eller till följd av uppgifts- eller underrättelseskylighet, och redovisa lagrummen. Myndigheten behöver bedöma vilka handlingar eller uppgifter utbytena gäller i sin verksamhet och fastställa frister för att kunna tillämpa föreskriften.

En remissinstans vill att det i föreskriften ytterligare förtydligas vilka handlingar och uppgifter som omfattas eftersom det är en heterogen grupp av information. En remissinstans menar att det behöver klargöras om medgivandet även omfattar själva begäran som inkommer och svarsbrev eller annan skrivelse som skickas ut. Uppgifter kan lämnas in och ut genom formulär, blanketter, e-tjänster eller muntligen. En annan remissinstans framför att det bör framgå om uppgifter får gallras omedelbart om de saknar relevans för myndigheten.

Riksarkivet vill inte begränsa gallringsmedgivandet till vissa specifika typer av handlingar och uppgifter för att föreskriften ska få en bredare tillämpning och förhoppningsvis vara aktuell en längre tid. Samtliga handlingar och uppgifter som utbyts med stöd lag eller förordning eller uppgifts- eller underrättelseskyligheter som följer av lag eller förordning omfattas av föreskriften (se avsnitt 1.2). Gallringsmedgivandet är inte tvingande. Det är upp till varje myndighet att bedöma vilka handlingar och uppgifter som ska gallras eller bevaras utifrån villkor och avgränsningar i föreskriften (se avsnitt 1.4, 1.5 och 1.6).

1.5 Särskilt villkor för gallringen

Gemensamma bestämmelser

Särskilt villkor för gallringen

8 § En myndighet får gallra en handling eller en uppgift om det av någon annan handling eller uppgift hos myndigheten framgår att ett informationsutbyte har ägt rum eller att handlingen eller uppgiften har utbyts till följd av en uppgifts- eller underrättelseskylighet.

Omformulerat villkor för gallringen

En förutsättning för att få gallra handlingar och uppgifter med stöd av föreskriften ska vara att myndigheterna kan visa att det har förekommit ett informationsutbyte. Det särskilda villkoret som det nu formuleras skiljer sig från det remitterade förslaget. Avsikten är att tydligare säkerställa att det

finns övergripande information kvar hos myndigheterna som visar att *ett informationsutbyte har ägt rum eller att handlingen eller uppgiften har utbyts till följd av en uppgifts- eller underrättelseskyldighet*. Att myndigheter i mycket större utsträckning än tidigare inom statsförvaltningen ska kunna utbyta information med varandra över sekretessgränserna är en förändring som behöver kunna studeras och analyseras i efterhand.

Informationen är nödvändig för att kunna forska på effekterna av politiska beslut, påverkan för myndigheternas verksamhet och myndigheternas arbetssätt. Betydelsen av informationsutbytet och den förändrade lagstiftningen för samhället i stort kan också vara intressant att undersöka. Det gäller till exempel om den förändrade lagstiftningen påverkade den totala brottsligheten och skyddet av den enskildes sekretess och integritet. Om det inte finns kvar någon information i myndigheternas arkiv om informationsutbytet finns det inte någon möjlighet att utvärdera och forska om reformen.

För att förtydliga att det inte behöver upprättas nya handlingar för varje utbyte formuleras bestämmelsen *om det av någon annan handling eller uppgift hos myndigheten framgår att ett informationsutbyte har ägt rum eller att handlingen eller uppgiften har utbyts till följd av en uppgifts- eller underrättelseskyldighet*. Det kan vara en enkel postlista eller liknande samlad dokumentation på en övergripande nivå, som statistik eller noteringar för utvärdering som sammanställs per år. I den dokumentationen behöver inte heller personuppgifter ingå. Om det rör sig om någon form av samverkan, kan det i andra befintliga handlingar under den samverkansperioden finnas information om utbytena. Informationen ska kunna användas för att följa upp och utvärdera det ökade informationsutbytet mellan myndigheter. Det ska också vara möjligt att spåra utbytet och de ursprungliga handlingarna och uppgifterna hos respektive myndighet.

Utifrån remissinstansernas synpunkter är det tydligt att villkorets utformning i det remitterade förslaget inte fungerar av flera skäl. Det framförs risker för ökad administration, bristande effektivitet, ökade kostnader, otillbörlig behandling av personuppgifter och att syftet med föreskriften motverkas avseende möjligheten att minska mängden duplicerad information inom statsförvaltningen.

Många remissinstanser anser att villkoret i det remitterade förslaget är för omfattande och långtgående, med för många krav för att gallring ska vara möjlig att genomföra. Några remissinstanser menar att det kommer bli nödvändigt att i praktiken upprätta specifika handlingar som dokumenterar informationsutbytena. Det skulle leda till mer arbete för myndigheterna att uppfylla villkoret än att gallra, vilket kan medföra att myndigheter avstår från att tillämpa föreskriften.

En del remissinstanser ser risker med att personuppgifter om lagöverträdelser inte gallras i den omfattning som vore lämpligt utan medför en behandling av sådana uppgifter i större utsträckning och under längre tid än vad som är nödvändigt. Andra remissinstanser lyfter även att myndigheter i många fall saknar sekretessbestämmelser för att skydda den här typen av

handlingar eller uppgifter. Enligt en del remissinstanser bör ett villkor vara mer övergripande och generellt i stället för att avse enskilda fall, och kraven i villkoret bör minimeras. Villkoret ska inte riskera att motverka det syfte som ligger bakom myndigheternas ökade informationsutbyten.

Flera remissinstanser är också positiva till att det finns information kvar om informationsutbytena för att bibehålla myndighetsarkivets relevans och hanterbarhet i framtiden. En remissinstans skriver att föreskriften bidrar till en enhetlig och rättssäker hantering av kopior och likalydande uppgifter som sprids mellan myndigheter, samtidigt som den beaktar insynsprincipen och bevarandeändamålen i arkivlagen. Villkoret för gallringen stärker spårbarheten.

Andra remissinstanser menar att det är viktigt att allmänheten ändå, trots gallring, kan förstå hanteringen och utöva sin rätt till insyn och förståelse för processen och myndigheternas arbete. Det är av stor vikt att i efterhand kunna spåra och granska informationsutbyten mellan myndigheter och vad de har resulterat i. Kravet på att myndigheter ska dokumentera informationsutbytet är positivt och värnar intresset för framtida forskning och för allmänna uppföljning, speciellt när det gäller den här typen av större reformer.

Många remissinstanser skriver i sina remissvar att det behöver tydliggöras vad villkoret innebär och hur det praktiskt är tänkt att genomföras. Remissinstanserna ser också risker med att myndigheterna kommer att tillämpa villkoret på olika sätt, med olika detaljeringsgrad beträffande samma eller liknande handlingar och uppgifter.

Riksarkivet har utifrån remissinstansernas synpunkter ändrat lydelsen och tar fram ett mer generellt formulerat särskilt villkor för gallringsmedgivandet. Med detta villkor säkerställs att övergripande information kvar i myndigheternas arkiv som visar att ett informationsutbyte har ägt rum eller att en uppgifts- eller underrättelseskyldighet har fullgjorts. Den informationen om informationsutbytet som finns kvar ska kunna användas för uppföljning och utvärdering. Med detta villkor finns det inget behov av personuppgifts- eller sekretesshantering. Riskerna med ökad administration bör minska avsevärt eftersom det enbart är övergripande information som behöver tas fram. Alternativt behöver ingen information upprättas, om information om informationsutbytet framgår av någon annan handling eller uppgift hos myndigheten. Riksarkivet kommer att presentera vägledande texter på sin hemsida i samband med publiceringen av föreskriften. Det är upp till varje myndighet att själv bedöma vilken form av övergripande dokumentation eller vilka andra handlingar och uppgifter på myndigheten som uppfyller villkoret i bestämmelsen.

För det särskilda villkoret är det ingen skillnad på om utbytet leder till någon åtgärd eller inte. Information om att utbytet *inte* har lett till någon åtgärd är också betydelsefull information för forskningens behov och utvärderingen av reformen. Det visar vilken effekt den förändrade lagstiftningen fick. Därför behöver det finnas övergripande information hos både den ut-

lämnande och den mottagande myndigheten som visar att ett informationsutbyte har ägt rum eller att en uppgifts- eller underrättelseskyldighet har fullgjorts. Några remissinstanser anser dock att det räcker om information om utbytet bevaras hos den mottagande myndigheten som därefter har att agera på handlingarna och uppgifterna, medan den utlämnande myndigheten bevarar sina ursprungliga handlingar och uppgifter.

Därtill ska det av myndighetens arkivredovisning framgå vilka handlingar och uppgifter som förekommer i verksamheten, utifrån Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd (RA-FS 1991:1) om arkiv hos statliga myndigheter. Handlingarna och uppgifterna som myndigheten vill gallra med stöd av föreskriften om informationsutbyten behöver redovisas utifrån respektive lagstöd. Några remissinstanser menar att den redovisningen av myndighetens informationsutbyten är tillräcklig. En remissinstans hänvisar till bestämmelsen i 4 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen. Dock säkerställer varken bestämmelserna i Riksarkivets föreskrifter om arkiv hos statliga myndigheter eller i offentlighets- och sekretesslagen att det finns information om informationsutbytena i myndigheternas arkiv som kan användas för uppföljning och utvärdering.

1.6 När handlingar och uppgifter får gallras och vad myndigheten ska dokumentera

Gemensamma bestämmelser

När myndigheten får gallra handlingarna och uppgifterna

9 § Myndigheten ska bestämma en tid för när handlingarna och uppgifterna ska gallras (gallringsfrist). Handlingar och uppgifter får inte gallras förrän gallringsfristen har löpt ut.

Vad myndigheten ska dokumentera

10 § Myndigheten ska dokumentera vilka handlingar och uppgifter som den avser att gallra enligt 3 och 4 §§ eller 6 och 7 §§ och vilka gallringsfrister som den har bestämt enligt 9 §.

Tydlighet i föreskriften om informationsutbyten

Riksarkivet arbetar med att utforma Riksarkivets gallringsföreskrifter på ett modernare sätt. Målsättningen är att det tydligt ska framgå vad som avses med bestämmelserna och vad myndigheterna ska göra för att kunna gallra med stöd av föreskrifterna. I det arbetet är föreskriften om informationsutbyten först ut med den nya utformningen. Den målsättningen framgick dock inte i det remitterade förslaget, vilket en remissinstans uppmärksammade. Anledningen var att ändringarna i första hand gäller språk och form, inte ändringar av innehållet i föreskriften eller innebörden av de grundläggande bestämmelserna. Som ett led i det arbetet delas inte heller föreskriften om informationsutbyten in i kapitel. Den aktuella föreskriften har inte så många

paragrafer att en kapitelindelning behövs för att tillämparen ska kunna hitta i den. I stället har föreskriften förklarande mellanrubriker.

Några remissinstanser anser att Riksarkivet ska fortsätta att använda sådana formuleringar i sina gallringsföreskrifter som varit gängse under lång tid och att de är tillräckliga för ändamålet. En sådan är att *myndigheten ska dokumentera tillämpningen av föreskrifterna*. Denna formulering är dock inte tillräckligt uttömmande och tydlig. Det framgår nämligen inte av bestämmelsen vad det är som ska dokumenteras. Av remissvaren framkommer också att myndigheterna har tolkat den bestämmelsen på olika sätt. En annan sådan gängse formulering är mellanrubriken *gallring*. Den rubriken är allmänt hållen och säger inget om innehållet i avsnittet. Dessutom handlar hela föreskriften om gallring, varför den rubriken blir missvisande.

En remissinstans påtalar att föreskriften får en annan utformning än tidigare och att det är fördelaktigt att kraven i Riksarkivets föreskrifter regleras enhetligt. Riksarkivet har som avsikt att se över utformningen och formuleringarna i samtliga gallringsföreskrifter för att göra dem enhetligare. Alla Riksarkivets gallringsföreskrifter kommer på sikt harmoniseras utifrån den nya utformningen.

Riksarkivet har också som målsättning att meddela mer generellt utformade föreskrifter. Då ökar behovet av att tydliggöra vilka bedömningar som den myndighet som tillämpar föreskriften ska göra. Därför finns bestämmelser i föreskriften om informationsutbyten som uppmärksammar tillämparen på att myndigheten behöver göra en egen bedömning av om en specifik handling eller uppgift ska gallras eller inte (se avsnitt 1.4). Myndighetens bedömning utgår ifrån bestämmelserna om gallring i föreskriften.

Det behöver bli en tydligare skillnad i föreskriften mellan när myndigheten ska bestämma något och när den ska dokumentera det som den har bestämt. Därför framgår det uttryckligen av bestämmelser i föreskriften att myndigheten ska *bestämma en tid för när handlingarna och uppgifterna ska gallras*. Det framgår även att myndigheten ska *dokumentera vilka handlingar och uppgifter som den avser att gallra och vilka gallringsfrister som den har bestämt*.

Hur myndigheten ska tillämpa föreskriften

Varje myndighet som vill gallra med stöd av föreskriften om informationsutbyten behöver kartlägga vilka handlingar och uppgifter som den lämnar ut eller tar emot med stöd av lag eller förordning eller till följd av uppgifts- eller underrättelseskyldighet, och redovisa lagrummen. Om det inte finns stöd av lag eller förordning för att utbyta informationen, kan inte handlingarna eller uppgifterna gallras med stöd av dessa föreskrifter.

Myndigheten behöver bedöma vilka handlingar och uppgifter som den ska gallra, om de inte leder till någon åtgärd, och om det är några handlingar och uppgifter i det enskilda fallet som ska bevaras. Det ska framgå att myndigheten följer de villkor som finns för gallringen i föreskriften. Myndigheten behöver säkerställa att det finns kvar information hos myndigheten om att

det har ägt rum ett informationsutbyte eller att den har fullgjort en uppgifts- eller underrättelseskyldighet. Informationen ska kunna användas för uppföljning och utvärdering. Om den informationen inte framgår av andra handlingar eller uppgifter på myndigheten, är en samlad dokumentation på en övergripande nivå tillräcklig.

Myndigheten ska bestämma med vilka frister den ska gallra handlingarna och uppgifterna. Det är upp till myndigheten att avgöra vilka frister som är lämpliga utifrån kraven i bestämmelserna i den här föreskriften om informationsutbyten och i Riksarkivets övriga föreskrifter. Myndigheten måste också själv beakta sådana krav och frister som finns i andra regleringar och som påverkar när handlingar och uppgifter får gallras. Det kan finnas många olika aspekter för myndigheten att ta hänsyn till när den bestämmer vilka frister som ska gälla för gallringen. Det kommer att framgå av vägledande texter vad den myndighet som vill gallra med stöd av föreskriften i allmänhet bör väga in när den bestämmer hur lång gallringsfristen ska vara. Detta har flera remissinstanser efterfrågat.

Myndigheten behöver slutligen dokumentera vilka handlingar och uppgifter som den avser att gallra och med vilka frister. Det ska i efterhand gå att förstå varför vissa handlingar ska gallras men inte andra, eller varför vissa uppgifter som förekommer i specifika sammanhang ska bevaras. Då går det också att följa upp hur myndigheten tillämpar Riksarkivets gallringsföreskrifter och se om gallringen överensstämmer med föreskriftens syfte. Det får i sin tur betydelse för om myndigheten kan anses ha följt gällande arkivlagstiftning och om den har stöd för att behandla personuppgifter som finns i handlingarna och uppgifterna för arkivändamål av allmänt intresse enligt den allmänna dataskyddsförordningen (GDPR).

När en myndighet tillämpar föreskriften om informationsutbyten behöver den inte definiera och fastställa de handlingstyper som kan ingå i utbytet. Handlingarna och uppgifterna är redan tydligt avgränsade. Gallringsmedgivandet avser enbart handlingar och uppgifter inom informationsutbyten med stöd av lag eller förordning, eller som har utbytts till följd av uppgifts- eller underrättelseskyldighet.

Det är den myndighet som gallrar med stöd av föreskriften som avgör hur den dokumenterar vilka handlingar och uppgifter som den avser att gallra och vilka gallringsfrister som ska gälla. Riksarkivet föreskriver endast att det ska framgå av dokumentationen att myndigheten har gjort dessa ställningstaganden när den tillämpar föreskriften. En stor del av bedömningarna kan ingå som delar av arkivredovisningen eller framgå av myndighetens informationshanteringsplan eller liknande. Kravet på dokumentation behöver inte innebära att myndigheten tar fram nya dokument eller på annat sätt mer ingående antecknar hur bedömningarna har gjorts. Det handlar alltså inte om att Riksarkivet lägger ett större eller annat krav på myndigheternas dokumentation. Kravet motsvarar vad som redan får anses ingå i att dokumentera tillämpningen av föreskriften.

En remissinstans menar att bestämmelsen om att myndigheten ska dokumentera sina bedömningar inte inkluderar dokumentation av den faktiska tillämpningen. Riksarkivet föreskriver i det här fallet om hur myndigheten ska tillämpa gallringsföreskriften. Det vill säga, att myndigheten ska bedöma och bestämma vilka slags handlingar och uppgifter som den avser att gallra och med vilka frister. Riksarkivet föreskriver också i 7 kap. 3 § Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd om arkiv hos statliga myndigheter, att handlingar för vilka gallringsfristen har löpt ut ska förstöras under kontroll. Däremot har Riksarkivet inga krav på att myndigheten ska upprätta gallringsprotokoll som dokumenterar vilka faktiska handlingar som har gallrats, eller hur förstöringen har gått till eller med vilken typ av kontroll.

1.7 Datum för ikraftträdande

1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 5 oktober 2026.
2. Föreskrifterna får tillämpas på handlingar och uppgifter som har utbyts mellan myndigheter efter den 1 juni 2008.

Retroaktiv tillämpning

Föreskriften får tillämpas retroaktivt på handlingar och uppgifter som har utbyts mellan myndigheter inom ramen för informationsutbyten efter den 1 juni 2008. Några remissinstanser vill att föreskriften ska kunna tillämpas längre tillbaka i tid eftersom information redan i stor utsträckning delas mellan myndigheterna inom ramen för informationsutbyten. De ger förslag på datum baserat på det remitterade förslagets avgränsning utifrån syfte och förslår den 1 juli 2024 då lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelövertredelser och brottslighet i arbetslivet trädde i kraft. En remissinstans förslår även den 1 april 2025 då lagen (2025:170) om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna trädde i kraft.

Andra exempel på lagar relaterade till informationsutbyten och uppgifts- eller underrättelseskyldigheter är lagen (2016:774) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet som trädde i kraft den 15 augusti 2016 och den sekretessbrytande bestämmelsen 10 kap. 15 a § offentlighets- och sekretesslagen som infördes den 1 december 2025.

Bestämmelser om informationsutbyten i lag eller förordning har förekommit under lång tid. Det finns inte ett självklart datum för när informationsutbyte som begrepp började användas inom lagstiftningen. I och med att föreskriften inte begränsas till några utpekade syften med informationsutbytet baseras datumet för retroaktiv tillämpning av föreskriften på en generell uppskattning till cirka tjugo år tillbaka i tid. Datumet sammanfaller med tidpunkten för när lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen trädde i kraft, vilket var den 1 juni 2008.

Tillämpningen av föreskriften ska vara i linje med den förändrade lagstiftningen, med bland annat incitamentet att öka informationsutbytet mellan myndigheter för att motverka brott, fusk och fel. Riksarkivet tar fram föreskriften för att ta hand om mängden kopior och duplicerade handlingar och uppgifter som sannolikt kommer att öka genom att information utbyts mellan myndigheter i större utsträckning än tidigare.

Med en sammanlagd ökning av handlingar och uppgifter inom statsförvaltningen finns en större anledning att tillåta gallring. Riksarkivet vill med föreskriften också möjliggöra att den här större förändringen kan följas och utvärderas i efterhand. Därför medger Riksarkivet en retroaktiv tillämpning av föreskriften. Det minskar även behovet av myndighetsspecifika gallringsföreskrifter för tiden före ikraftträdandet av föreskriften om informationsutbyten.

1.8 Föreskriften i relation till andra av Riksarkivets föreskrifter

Det är inte möjligt att gallra handlingar och uppgifter som inkommer eller lämnas ut inom ramen för ett informationsutbyte eller till följd av en uppgifts- eller underrättelseskyldighet med stöd av Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd (RA-FS 2016:6) om gallring av handlingar av uppenbart ringa betydelse och handlingar som är generiska för styr-, stöd- och kärnverksamheter. Några remissinstanser menar att gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten redan kan göras med stöd av de föreskrifterna. Några andra remissinstanser menar att det är otydligt hur föreskrifterna förhåller sig till varandra.

När en handling eller uppgift inkommer till en myndighet blir det en ny originalhandling hos den mottagande myndigheten. Det gäller även om de ursprungliga handlingarna finns hos en annan myndighet och handlingarna blir kopior inom statsförvaltningen som helhet. Därför är det inte motsvarande handlingen *dubletter och kopior* i föreskrifterna. Kopiering av handlingar och uppgifter genom informationsutbyten innebär inte en kopiering av information inom den egna myndigheten.

Det är inte heller möjligt att gallra handlingar och uppgifter inom informationsutbyten eller till följd av en uppgifts- eller underrättelseskyldighet med stöd av Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd (RA-FS 2021:7) om gallring av handlingar inom stödverksamheter, vilket en annan remissinstans menar. Det gallringsmedgivandet gäller enbart *handlingar i ärenden rörande utlämnande av allmänna handlingar*. Det vill säga, handlingar som lämnas ut med stöd av rätten att ta del av allmänna handlingar enligt 2 kap. tryckfrihetsförordningen.

2. Antal remissinstanser som tillstyrker eller avstyrker förslaget

Totalt har 67 remissinstanser valt att yttra sig, varav 9 tillstyrker förslaget, 31 tillstyrker förslaget med synpunkter, 2 tillstyrker eller avstyrker delar av förslaget, 3 avstyrker förslaget med synpunkter, 8 har endast lämnat synpunkter och 14 har inte lämnat synpunkter eller avstått från att yttra sig. Därutöver har ett svar inkommit med yttranden som inte gällde remissförslaget.

3. Konsekvensutredning

Enligt förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar ska en konsekvensutredning genomföras för att kunna bedöma effekterna av olika förslag och för att kunna fatta välgrundade beslut.

3.1 Problemet, bemyndigandet och vad som ska uppnås

En förändrad lagstiftning medför ökade möjligheter till informationsutbyten mellan myndigheter och den lagstiftningen berör många statliga myndigheter. Därför är det påkallat att Riksarkivet utreder behovet av gallring. Särskilt utifrån att det sannolikt medför att mängden kopior och duplicerade eller likalydande handlingar och uppgifter i myndigheternas arkiv kommer att öka genom ökade informationsutbyten. Riksarkivet har genom 12 § arkivförordningen (1991:446) bemyndigande att meddela föreskrifter om gallring.

Det är problematiskt om arkiven växer genom en stor tillökning av kopior av handlingar och uppgifter som redan finns hos andra myndigheter där handlingarna har sitt ursprung. För att undvika att kopior och likalydande handlingar och uppgifter arkiveras inom statsförvaltningen som helhet tar Riksarkivet fram föreskrifter om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter. Anledningen är att myndigheterna ska kunna hantera den ökade informationsmängden som bildas.

Med en sammanlagd ökning av handlingar och uppgifter i statsförvaltningen finns en större anledning att tillåta gallring, även retroaktiv gallring. Genom att myndigheterna får gallra handlingar och uppgifter som finns dubbelt, på flera ställen inom staten, minskar både den totala mängden handlingar och uppgifter och antalet handlingar och uppgifter som den enskilda myndigheten behöver bevara. Ett annat syfte med föreskriften är att få myndigheterna att bevara övergripande information om informationsutbytena för att de i efterhand ska kunna följas upp och utvärderas.

3.2 Kostnadsmässiga och andra konsekvenser

Myndigheternas arkiv ska bevaras, hållas ordnade och vårdas vilket innebär kostnader. Handlingar som inte behövs för att tillgodose rätten att ta del av allmänna handlingar, behovet av information för rättsskipningen, förvaltningen och forskningen, bör därför gallras. Anledningen är att arkiven inte ska överösas med information. Det bör därför finnas en möjlighet att gallra

handlingar och uppgifter med lågt informationsvärde eller begränsad betydelse över tid.

Genom gallring styrs framtidens tillgång till erfarenheter och kunskap. Såväl forskningens krav som insynsrätten förutsätter största möjliga bevarande, vilket framgår av Riksarkivets gallrings- och bevarandepolicy. Gallring är ett aktivt ingrepp som ska motiveras.² I detta fall utgörs motiveringen av att handlingar och uppgifter som myndigheterna tar emot eller lämnar ut genom informationsutbyten eller till följd av en uppgifts- eller underrättelseskyldighet redan finns hos respektive myndighet.

Genom utlämnandet kopieras handlingar och uppgifter från myndigheternas verksamhetssystem, handlingar och arkiv. Inkomna handlingar och uppgifter medför en duplicering av informationen inom statsförvaltningen som helhet. Varje myndighet har ansvar för de handlingar och uppgifter som ursprungligen hör till den myndigheten.

Det framgår även av arkivlagens förarbeten att gallring syftar till att arkiven inte ska tyngas av handlingar som saknar påtagligt informationsvärde, som bara utgör en dubblering av information som bättre kan sökas i ett annat arkiv eller som har ett informationsvärde som är markant begränsat i tiden.³

Gallringsmedgivandet för handlingar och uppgifter som myndigheterna tar emot eller lämnar ut genom informationsutbyten gäller handlingar och uppgifter som myndigheterna inte agerar på och som därför inte leder till någon åtgärd. Dock får myndigheterna enbart genomföra gallringen med det särskilda villkoret att det av någon annan handling eller uppgift hos respektive myndighet framgår att ett informationsutbyte har ägt rum eller att en uppgifts- eller underrättelseskyldighet har fullgjorts. Informationen ska kunna användas för uppföljning och utvärdering.

Anledningen är att det ska vara möjligt att studera och analysera den samhälleliga reform som ett ökat informationsutbyte innebär genom förändringarna i lagstiftningen. Konsekvensen om handlingarna och uppgifterna inom ramen för informationsutbyten skulle gallras utan några villkor, är att det inte skulle vara möjligt att i efterhand få insyn eller forska om reformen och utvärdera resultatet, oavsett om informationsutbytena ledde till någon åtgärd eller inte.

Konsekvenser för myndigheterna blir att de behöver göra de ställningstaganden som krävs för att tillämpa föreskriften om informationsutbyten. Varje myndighet behöver kartlägga vilka handlingar och uppgifter som den lämnar ut eller tar emot med stöd av lag eller förordning eller till följd av uppgifts- eller underrättelseskyldighet, och redovisa lagrummen. Myndigheten behöver bedöma vilka handlingar och uppgifter som ska gallras, om de inte leder till någon åtgärd, och om det är några handlingar och uppgifter i det enskilda fallet som ska bevaras. Myndigheten behöver bestämma med vilka

² Riksarkivets gallrings- och bevarandepolicy, *Bevarandet av nutiden*, Uppsala 1995, s. 1.

³ Regeringens proposition om arkiv m.m., prop. 1989/90:72, s. 39 och 40.

frister handlingarna och uppgifterna ska gallras. Myndigheten behöver säkerställa att det finns kvar information om att ett informationsutbyte har ägt rum eller att en uppgifts- eller underrättelseskyldighet har fullgjorts, som kan användas för uppföljning och utvärdering. Om den informationen inte framgår av andra handlingar eller uppgifter på myndigheten, är en samlad dokumentation på en övergripande nivå tillräcklig.

Riksarkivet arbetar med att utforma Riksarkivets gallringsföreskrifter på ett modernare sätt. Målsättningen är att det tydligt ska framgå vad som avses med bestämmelserna och vad myndigheterna ska göra för att kunna gallra med stöd av föreskrifterna. Den här föreskriften om informationsutbyten är först ut med den nya utformningen. Det är i huvudsak ändringar av språk och form, inte ändringar av innehållet i föreskriften eller innebörden av de grundläggande bestämmelserna. Det bör därför inte medföra ökade kostnader eller arbete för myndigheterna, om de har följt Riksarkivets tidigare föreskrifter och vägledande texter om hur gallringsföreskrifterna ska tillämpas.

En stor del av de bedömningar som myndigheterna ska göra kan ingå som delar av arkivredovisningen eller framgå av myndigheternas informationshanteringsplaner eller liknande. Riksarkivet lägger inte ett större eller annat krav på myndigheternas dokumentation. Kravet motsvarar vad som redan får anses ingå i att dokumentera tillämpningen av föreskrifterna.

3.3 Alternativa lösningar och effekterna av utebliven reglering

Om Riksarkivet inte skulle besluta om gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten skulle det medföra att en stor mängd kopior och likalydande handlingar och uppgifter arkiveras, med risk för minskad effektivitet i hanteringen av myndigheternas arkiv. Det skulle i sin tur innebära potentiellt stora kostnadsmässiga konsekvenser för myndigheterna, genom att även kopior av handlingar och uppgifter behöver bevaras, hållas ordnade och vårdas.

En annan effekt är att det skulle öka behovet av myndighetsspecifika föreskrifter. Många myndigheter kommer sannolikt att vilja gallra handlingar och uppgifter inom ramen för informationsutbyten som inte har kommit till användning för att minska omfattningen av sitt eget arkiv. Det är inte ändamålsenligt med myndighetsspecifika föreskrifter när förutsättningarna såväl som handlingarna och uppgifterna är likartade mellan myndigheterna.

3.4 Överensstämmelse med EU-rätten

Föreskriften står i överensstämmelse med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU. Behandlingen av personuppgifter är nödvändig för arkivändamål av allmänt intresse.

3.5 Vilka som berörs av regleringen

Samtliga myndigheter som enligt lag eller förordning är skyldiga och delaktiga i att utbyta handlingar och uppgifter mellan myndigheter eller fullgöra en uppgifts- eller underrättelseskyldighet som följer av lag eller förordning, berörs av föreskriften.

I förlängningen kan även kommuner och regioner påverkas av att Riksarkivet tar ställning gällande bevarande och gallring av handlingar och uppgifter inom informationsutbyten mellan myndigheter. Riksarkivet kan ge råd till kommuner och regioner i generella frågor, och även kommuner och regioner kan omfattas av informationsutbyten eller uppgifts- och underrättelseskyldigheten med stöd av lag eller förordning.

3.6 Ikraftträdande

Det är angeläget att föreskriften träder i kraft så snart som möjligt. Ett ökat informationsutbyte mellan myndigheterna är en högst aktuell fråga. Information delas redan i stor utsträckning mellan myndigheterna i linje med den förändrade lagstiftningen. Därför ska föreskriften kunna tillämpas retroaktivt på handlingar och uppgifter som har utbyts mellan myndigheter inom ramen för informationsutbyten efter den 1 juni 2008. Med möjligheten till längre retroaktiv tillämpning kan Riksarkivet minska behovet av myndighetsspecifika föreskrifter för tiden före ikraftträdandet av föreskriften om informationsutbyten.

Några ytterligare konsekvenser enligt förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar, än de ovan beskrivna, har inte identifierats.

Manda Gabrielsson